

Dňa 1.1.2018 vstúpila do účinnosti novela obchodného zákonníka, zákon č. 264/2017 Z. z. ktorým sa mení a dopĺňa zákon č. 513/1991 Obchodný zákonník v znení neskorších právnych predpisov (ďalej ako „**zákon**“ alebo „**novela**“).

Článku ponúka stručné zhrnutie najdôležitejších zmien a novínok, ktoré so sebou prináša novela.

Novela zavádza zodpovednosť spoločníkov, ktorí majú voči spoločnosti ako ovládanej osobe postavenie ovládajúcej osoby a ktorí sú podľa novej právnej úpravy zodpovední za dlhy vlastnej obchodnej spoločnosti. Spoločník ako ovládajúca osoba zodpovedá veriteľom spoločnosti za škodu vzniknutú v dôsledku úpadku spoločnosti, v prípade, že svojím konaním prispel k úpadku spoločnosti.

Zákonodarca sa rozhodol upraviť aj zodpovednosť osôb konajúcich prostredníctvom bielych koní, pričom týmto osobám ukladá povinnosti ako štatutárnemu orgánu, a to aj napriek skutočnosti, že neboli vymenovaní alebo ustanovení do funkcie štatutárneho orgánu.

Zákonná zmena sa dotýka aj povinností bývalého štatutára spoločnosti. Zánikom funkcie štatutárneho orgánu sa pre osobu, ktorá vykonávala túto funkciu, automaticky nekončia všetky povinnosti týkajúce sa výkonu funkcie. Konkrétne, novela upravuje povinnosti bývalého štatutárneho orgánu, ktorý bude povinný podať návrh na zrušenie spoločnosti, za predpokladu, že v zákonom stanovenej lehote nebude mať nástupcu a ktorý bude povinný poskytnúť primeranú súčinnosť zákonom stanoveným subjektom za obdobie, počas ktorého vykonával funkciu štatutárneho orgánu.

Ďalšou z významných zmien je vylúčenie konateľa z jeho funkcie, ku ktorému bude možné dôjsť aj na základe rozhodnutia iného orgánu štátnej správy ako je súd (napr. na základe rozhodnutia daňového úradu, resp. iného správneho orgánu) v prípade porušenia príslušnej zákonnej úpravy. Novela pomerne rozsiahlo spracováva problematiku obchodného tajomstva. Zákon definuje zákonné pojmy ako obchodné tajomstvo, majiteľ obchodného tajomstva, rušiteľ obchodného tajomstva a tovar porušujúci právo k obchodnému tajomstvu. Zákon jednoznačne definuje, čo možno pokladať za porušenie obchodného tajomstva a aké prostriedky má majiteľ obchodného tajomstva na jeho ochranu. Medzi nové prostriedky ochrany obchodného tajomstva patria od 1.1.2018 neodkladné opatrenia, nápravné opatrenia a zverejnenie rozsudku. Neodkladné opatrenia majú prispieť k zefektívneniu ochrany obchodného tajomstva, nakoľko umožňujú v čo najkratšej dobe (pred rozhodnutím vo veci samej) reagovať na porušenie alebo ohrozenie obchodného tajomstva. Zverejnenie rozsudku, ktorým súd konštatuje aj to, že došlo k porušeniu obchodného tajomstva, má ako prostriedok ochrany predovšetkým nápravný charakter a výchovnú funkciu.

Podľa novej právnej úpravy nebude môcť založiť obchodnú spoločnosť ten subjekt, ktorý má dlh voči Sociálnej poisťovni. V prípade podania návrhu na výmaz spoločnosti zrušenej likvidáciou bude zase potrebné dokladať k návrhu na výmaz súhlas Sociálnej poisťovne s výmazom, ale to len za predpokladu, že likvidovaná spoločnosť je zapísaná v zozname dlžníkov Sociálnej poisťovne.

Novela reaguje aj na problém týkajúci sa „zbavovania dlhov“ spoločnosťami zlúčením zadlženej spoločnosti do jednej extrémne zadlženej spoločnosti. Pre zlúčenie, splynutie alebo rozdelenie spoločnosti je podľa novej právnej úpravy podnebné splniť podmienku, že ku dňu účinnosti tohto splynutia, zlúčenia alebo rozdelenia spoločnosti nesmie hodnota záväzkov nástupníckej spoločnosti presahovať hodnotu jej majetku. Súčasne platí, že nástupnícka spoločnosť alebo zanikajúca spoločnosť k vyššie uvedenému dňu nesmie byť v likvidácii, v konkurze alebo v reštrukturalizácii. Zákon zavádza v súvislosti s fúziou spoločností pre zanikajúcu spoločnosť niekoľko nových povinností, a to povinnosť oznámiť svoj zánik príslušnému daňovému úradu a povinnosť získať od audítora správu, ktorá bude overovať konkrétne skutočnosti týkajúce sa účtovníctva zanikajúcej spoločnosti.

Novela upravuje spôsob vytvárania a používania kapitálových fondov. Spôsob tvorby kapitálových fondov je potrebné špecifikovať v spoločenskej zmluve alebo štatúte spoločnosti. Spoločnosť môže prijať rozhodnutie o vytvorení kapitálových fondov aj počas jej trvania. Zákon ustanovuje aj spôsob využitia kapitálových fondov a to tak, že tieto je možné využiť na zvýšenie základného imania spoločnosti alebo na ich vyplatenie medzi spoločníkmi len v prípade, že to povoľuje spoločenská zmluva, spoločnosť nie je v kríze a suma, ktorá sa má medzi spoločníkmi rozdeliť bola oznámená v Obchodnom vestníku, najmenej 60 dní pred rozdelením.

Možno konštatovať, že zákonodarca bol pri príprave novely zákona nútený k výslovnému formulovaniu inštitucionálnych zásad, ktoré by mali eliminovať dlhodobé praktické problémy.